

OBSERWACJE I WNIOSKI DOTYCZĄCE TOWAROWYCH STAD MATECZNYCH
JAKO ZAPLECZA TUCZARŃ MŁODEGO ŻYWCA BARANIEGO

Stanisław Jankowski

Instytut Hodowli Zwierząt
i Technologii Produkcji Zwierzęcej SGGW-AR

WSTĘP

W ogłoszonym przez Ministerstwo Rolnictwa programie rozwoju produkcji owczarskiej w latach 1976-1980 podano do wiadomości decyzję o budowie ok. 68 tys. stanowisk dla jagniąt w dużych tuczarniach przemysłowych. Z tuczarniami tymi powinny współdziałać towarzyszące im towarowe stada mateczne. Część jagniąt pochodzić miała z innych gospodarstw.

Niektóre tuczarnie tego typu powstawały w PGR-ach już wczesniej; działają więc one około 8-10 lat. Jest to wystarczający okres, aby ocenić ich normalną działalność produkcyjną. W niniejszym doniesieniu dokonano analizy rytmiczności dostaw jagniąt do tuczu do jednej z tuczarni w wielkopolskich PGR-ach. Tuczarnia ta przeznaczona jest do pracy ciągłej, a więc dostawy zwierząt do tuczu powinny być rytmiczne.

W okresie 3 lat (1978-1981) badano sezonowość skupu jagniąt do tej tuczarni. Stwierdzono (tab. 1) nasilenie zakupów w okresie od maja do listopada każdego roku, natomiast w okresie od

stycznia do marca występował wyraźny niedobór podaży jagniąt. Średnia masa ciała (tab. 1) zakupowanych jagniąt znacznie wzrastała w okresie ich niedoboru na rynku. Świadczy to o tym, że w tych okresach skupowano jagnięta starsze - powoli rosące - z ubiegłorocznych wykotów zimowych i wiosennych. Zwierzęta te nie stanowiły wartościowego materiału do tuczu.

Niedobory jagniąt starano się wyrównać zakupami owiec wybrakowanych. Wielkość miesięcznych zakupów owiec do tuczarni analizowano w tym samym okresie co zakupu jagniąt. Sezonowe zmiany podaży owiec wybrakowanych miały podobny przebieg, jak podaży jagniąt, a zwłaszcza okres małej podaży przypadał w tym samym czasie (tab. 1).

Owce wybrakowane są mniej pożądanym materiałem do tuczu; dostarczane matki często są ciężarne lub chore, a żywienie ich paszami przeznaczonymi do tuczu jagniąt jest dużym marnotrawstwem. Niedobór jagniąt do tuczu słuszniej byłoby uzupełnić poprzez zwiększenie ich produkcji w stadach towarowych towarzyszących tuczarni. Jak wykazują obserwacje, do tuczarni trafiają przeważnie jagnięta w wieku 4-5 miesięcy. Zatem nasilone od lipca do października wykoty umożliwiłyby zwiększenie dostaw do tuczarni w miesiącach zimowych.

W ciągu 2 lat (1980-1982) analizowano nasilenie wykotów w stadzie towarowym liczącym 2600-3500 matek, współdziałającym z analizowaną tuczarnią. Stado to podzielone było na 6 grup, stanowionych kolejno co 8 tygodni. Na przełomie lipca i sierpnia stosowano 4-tygodniową przerwę w stanowieniu, aby uniknąć wykotów w środku zimy, kiedy to w pomieszczeniach, w których utrzymywano stado, były zbyt niskie temperatury.

Tabela 2

Liczba jagniąt urodzonych w kolejnych miesiącach
w latach 1980-1982 w stadzie towarowym,
stanowiącym zaplecze badanej tuozarni

Number of lambs born in successive months during
the 2-year long period (1980-1982) in the commercial ewe flock
cooperating with the surveyed fattening unit

Miesiąc Month	Liczba urodzonych jagniąt Number of lambs born			Średnia miesięczna jako procent sumy urodzeń w ciągu 2 lat Monthly average as percentage of total births in 2 years
	1980/1981	1981/1982	razem w m-cu monthly total	
Marzec - March	471	616	1087	18,5
Kwiecień - April	755	101	856	14,5
Maj - May	100	522	622	10,6
Czerwiec - June	642	32	674	11,4
Lipiec - July	45	-	45	0,8
Sierpień - August	-	22	22	0,4
Wrzesień - September	48	383	431	7,3
Październik - October	554	59	613	10,4
Listopad - November	334	293	627	10,6
Grudzień - December	31	34	65	1,1
Styczeń - January	24	163	187	3,2
Luty - February	387	274	661	11,2
Ogółem Total	3391	2499	5890	100,0
Średnia liczba matek Average ewe number	3436	2584	6020	
Liczba jagniąt na matkę rocznie Number of lambs born per ewe per year	0,99	0,97	0,98	

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 2, w wykotach występowała, obok zamierzonej przerwy zimowej, spontaniczna przerwa letnia w lipcu i sierpniu. Przerwa ta wywołana była okresem bezruchowym u matek wszystkich ras występujących w stadzie, włącznie z merynosem polskim, który stanowił ponad 50% stanu matek. W celu wypełnienia zimowych braków w skupie jagniąt do tuzu niezbędne jest więc stymulowanie rui u maciorek w okresie od lutego do początku kwietnia i zwiększenie liczby stanowień w tym czasie.

Stwierdzono niski ogólny wskaźnik urodzeń jagniąt w badanym stadzie, wynoszący zaledwie ok. 0,98 szt. na jedną matkę rocznie. Zwiększenie płodności i plenności, a z czasem także częstotliwości wykotów, jest konieczne w stadzie tego typu. Przewadzone są dalsze badania nad tymi zagadnieniami.

S. Jankowski

REMARKS AND COMMENTS ON LAMB PRODUCTION
IN COMMERCIAL EWE FLOCKS,
COOPERATING WITH INTENSIVE FATTENING UNIT

S u m m a r y

Seasonal changes of weaned lambs and culled adult sheep supply to an intensive fattening unit were studied. A marked decline of supply was observed in both categories of stock from January to March every year. So the substitution of lambs by culls in winter is neither easy nor desirable. It seems

much more reasonable to produce in own ewe flocks enough lambs, with would be ready to be put to fattening unit in winter time.

A 2-year lasting study of lamb production was carried out in a commercial flock of about 3000 ewes, more than a half of them being Polish Merino. A year round mating system was applied in this flock, but a 2 months long check in lambings occurred in July and in August every year, as the result of complete anoestrus season in all ewes during February and March. It seems necessary to stimulate oestrus at this period in most part of the ewes in order to obtain enough lambs for fattening during winter.

Only 0.98 lamb per ewe per year was born in this flock, which should be considered as a far too low level of production.

С. Янковски

НАБЛЮДЕНИЯ И ВЫВОДЫ КАСАЮЩИЕСЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТОВАРНЫХ МАТЕРИНСКИХ СТАД В КАЧЕСТВЕ БАЗЫ ДЛЯ ПРОДУКЦИИ МОЛОДОЙ БАРАНИНЫ

Р е з ю м е

В 3-летний период исследовали сезонность предложения ягнят и взрослых бракованных овец, поставляемых на откорм для одной из промышленных откормочных ферм в госхозах. Сезонность предложения обеих категорий убойных животных была очень сходной и отражалась на величине поставок, которые с января по март удерживались на уровне гораздо ниже среднегодового. Большое сходство сезонности предложения обеих групп животных указывает на малые возможности возмещения нехватки ягнят за счет откорма бракованных овец. Более правильно эта нехватка могла бы быть возмещена повышенной

продукцией ягнят из собственных товарных стад, в которых частые окоты в период с июля по октябрь позволило бы заполнить откормочную ферму в период с января по март.

В течение 2 лет анализировали окоты в рамках непрерывной системы в товарном материнском стаде численностью 2600-3500 овцематок как базы исследуемой откормочной фермы. Установлено, что кроме намеренного зимнего перерыва наступал спонтанный летний перерыв в окотах в июле и августе, вызванный половым покоем в период с февраля по март у овец всех пород в стаде с польским меринсом (50% состава овчарни включительно). Для намеренного пополнения зимних дефицитов в скупке на откорм представляется необходимым стимулирование течки овцематок по световому или гормональному методу в период с февраля по начало марта.

Установлен низкий показатель урождений ягнят в исследуемом товарном стаде, составляющий лишь 0,98 ягненка от одной овцематки в год. Обсуждаются мероприятия направленные на его увеличение.